

21. gadsimta latvieša sejas izteiksme

Sejas izteiksme ir mainīga, lai to aprakstītu, to ir jāpiefiksē. Jāiemūžina un, lai saprastu tās laikmetīguma iezīmes, jāpaskatās uz to retrospektīvā vai perspektīvā, citiem vārdiem, no malas. Portrets gan tēlotāja mākslā, gan mūzikā vai teātrī ir darbs, kas pievēršas cilvēka individualizētam attēlojumam. Kāds gan tas būtu tagadējam latvietim? Sāksim to skicēt!

Pirmkārt, lai izveidotu portretu, ir jārada dialogs ar modeli - latvieti. Kas viņam patīk? Tas, kas patīk visiem, tas vienāda, kas ienācis ar globalizāciju? Vai tomēr autentiskais, vietējais? Varbūt tāds savdabīgs mikslis starp abiem. Jānoskaidro arī, kā un kad latvietis jūtas ērti, jo, pavērojot no malas, tas reizēm šķiet pazudis savas identitātes un vietas meklējumos. Tādēļ, lai radītu neuzspiestu un vieglu atmosfēru, jāuzliek skanēt kādu no viņa iemīļotajām latviešu rokgrupām. Vai tomēr labāk kādu no vietējiem indie izpildītājiem?

Otrkārt, vai latvietis zin, ko pats grib? Kādu fonu? Tā vien gribas latvieti ievietot kādā sadzīviskā ainā. Atmiņas par bērnību mazā dzīvoklītī vai vasara pavadīta pie vecmāmiņas laukos, šķiet, ir raksturīga katram. Vismaz tiem, kas raksta. Tas būs silts, pelēcīgs ēnojums no pagātnes. Bet akcents portretā būs uz nedaudz nogurušām acīm, kas cauri atvērtam logam noraugās un ar perifēro redzi seko citām tautām.

Treškārt, kādus rāmjus piemērosim latvietim? Lai gan viņš jau pasen ir izņemts no vecajiem, sarkanajiem rāmjiem un ir it kā ielikts jaunajos, zilajos, viņš cenšas atjaunot un veidot pats savējos, un aktīvi mudina to darīt ikvienu. Taču reizēm gan šķiet, ka daži paši sevi ietin plastmasas iepakojumā un uzliek sarkanbaltsarkano banti smukumam. Bet ir arī tie, kas turpina grebt un kopt veco, to ozolkoka, kas pie sienām jau paaudzēm. Vai latvietim vispār vajag savu rāmi?

Paskatīsimies - nedrošības dēļ nedaudz samākslotā sejas izteiksme, ierasti pelēcīgs mājīgums, skatiens, kas vērstas uz āru. Trīs soļi atpakaļ. Savu rāmi tomēr vajag.